

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

18 april 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de presidentsverkiezingen in Zimbabwe en de 'Afrikaanse renaissance'

Vraag om uitleg van de heer Freddy Sarens tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de Belgische handelsmissie naar China

Vraag om uitleg van de heer Freddy Sarens tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de Belgisch-Nederlandse Conferentie van 28 maart 2002 in Charleroi

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Donderdag 18 april 2002

VOORZITTER : De heer Luc Van den Brande

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.10 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de presidentsverkiezingen in Zimbabwe en de 'Afrikaanse renaissance'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Overmeire tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de presidentsverkiezingen in Zimbabwe en de 'Afrikaanse renaissance'.

De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, hoewel de presidentsverkiezingen in Zimbabwe al enkele weken achter de rug zijn, vond ik het toch wenselijk daaromtrent vooralsnog een vraag om uitleg te stellen. Sta me toe deze vraag in te leiden met een algemene historisch overzicht.

In 1980 werd Robert Mugabe de eerste president van Zimbabwe. Hij had toen de bedoeling om van Zimbabwe een éénpartijstaat naar socialistisch model te maken zoals er toen verschillende waren in Oost-Europa en in de Derde Wereld. De vestiging van die dictatuur ging gepaard met de intimidatie, zelfs liquidatie, van andere politieke formaties. Ik denk daarbij vooral aan de conflicten met de Ndebele-minderheid waarbij vele doden te betreuren vielen. Ondertussen is Mugabe al 22 jaar president, ook al vonden in 1985, 1990 en 1996 verkiezingen plaats. Die verkiezingen waren echter niet meer dan schijnverkiezingen.

Het regime-Mugabe bracht Zimbabwe op de rand van de afgrond. De inflatie bedraagt jaarlijks meer dan 100 percent. De werkloosheidsgraad bevindt zich in de buurt van 60 percent. Het jaarinkomen per inwoner maakte een spectaculaire duik van 950 dollar in 1980 tot 530 dollar vandaag. Meer dan 70 percent van de bevolking leeft op of onder de armoedegrens. Een nieuw fenomeen is de hongersnood, wat toch een merkwaardige vaststelling is voor een land dat vroeger landbouwproducten exporteerde. Een half miljoen inwoners wordt met hongersnood bedreigd. Nog eens een half miljoen inwoners is naar Zuid-Afrika uitgeweken. Aids verspreidt zich zeer snel onder de bevolking en is absoluut niet onder controle.

Men kan deze evolutie niet aan buitenlandse actoren of factoren toeschrijven. Mugabe heeft een absolute controle over zijn land en heeft zich steeds vijandig opgesteld tegenover het Westen. De meeste buitenlandse investeerders hebben het land verlaten. Alsof er nog niet genoeg problemen waren, worden nu ook steeds meer boerderijen van blanke boeren bezet door zogenaamde 'oorlogsveteranen', die doorgaans veel te jong zijn om de oorlog mee gemaakt te hebben, maar wel regimegetrouw zijn.

Toch ontstond er bij de bevolking hoop op verandering. In december 1999 leed president Mugabe zijn eerste nederlaag in een referendum over de grondwet. In juni 2000 maakte de MDC, de Beweging voor Democratische Verandering, op spectaculaire wijze haar entree bij de parlementsverkiezingen. De kans was dan ook reëel dat bij eerlijke en vrije verkiezingen de 78-jarige Mugabe verslagen zou worden door een nieuwe en democratisch verkozen kandidaat. Het regime liet echter niets aan het toeval over. De kiezerslijsten werden gemanipuleerd. Verre van stemrecht toe te kennen aan migranten, bepaalde het Hooggerechtshof van Zimbabwe dat mensen met een dubbele nationaliteit niet mochten gaan stemmen. In de gebieden waar de oppositie sterk stond, werden te weinig

Van Overmeire

stembureaus ingericht zodat veel kiezers hun stem niet konden uitbrengen. Tijdens de campagne en de verkiezingen werden aanhangers van de oppositie en buitenlandse waarnemers geïntimideerd of aangevallen. Onder deze omstandigheden besloot de Europese Unie nog voor de stembusgang haar waarnemers terug te trekken. De Zweedse diplomaat Schori werd zelfs uitgewezen. De officiële resultaten van de verkiezingen kunnen dan ook niet ernstig worden genomen.

Op basis van de tussentijdse rapporten van de ambassadeurs van verschillende EU-landen kwam de Europese Unie tot de conclusie dat de verkiezingen in Zimbabwe niet eerlijk zijn verlopen. De oppositie kreeg niet dezelfde kansen als de regering, de kiezers hadden onvoldoende toegang tot de stembureaus en buitenlandse waarnemers kregen vaak niet de kans om hun werk te doen. Dit was ook het standpunt van Noorwegen, dat weliswaar geen lid is van de Europese Unie, maar wel nog waarnemers ter plaatse had.

Er werden een beperkt aantal zogenaamde 'slimme sancties' tegen Zimbabwe genomen : Mugabe en negentien medewerkers mogen niet meer naar de EU reizen, hun beperkte banktegoeden in de EU worden bevroren en de EU zal geen wapens meer leveren aan Zimbabwe. Ook de Verenigde Staten en Zwitserland namen soortgelijke sancties. Denemarken kondigde aan dat het zijn ambassade in Harare zal sluiten en alle ontwikkelingshulp zal stopzetten.

De reactie in zeer veel Afrikaanse landen was echter helemaal anders. Volgens de regeringen van Nigeria, Kenia, Tanzania en Mozambique was er helemaal niets aan de hand. De Organisatie voor Afrikaanse Eenheid deelde hetzelfde standpunt en de Zuid-Afrikaanse president Mbeki, in een vorig leven nog een felle voorstander van harde sancties tegen Zuid-Afrika ten tijde van de apartheid, vond zelfs de al bij al zeer beperkte EU-sancties al een stap te ver en beschuldigde het Westen van neokolonialisme.

'Als een hechte Afrikaanse broederbond houden ze Robert Mugabe de hand boven het hoofd, ondanks alle geweld en intimidatie, het onverholen racisme, de brute manipulatie en uitsluiting die de ZANU-leider de afgelopen twee jaar losliet op de mensen die zijn macht bedreigen', schreef de heer Moleman in De Morgen van 15 maart van dit jaar.

Deze tegenstelling tussen de Europese en de Afrikaanse landen lag wellicht mee aan de basis van de erg zwakke reactie van het Britse Gemenebest. Dat besliste enkel dat Zimbabwe het komende jaar niet zal worden uitgenodigd op de vergaderingen van het Gemenebest. Er is zelfs geen sprake van een formele schorsing van het lidmaatschap van Zimbabwe.

De Afrikaanse reactie op de verkiezingen in Zimbabwe geeft te denken over de vanuit Zuid-Afrika geplande 'Afrikaanse Renaissance' en het Nepad, dit is het New Partnership for African Development. De jongste tijd was de idee gegroeid dat de Afrikaanse landen – weliswaar met Westerse financiële hulp – zelf hun problemen zouden aanpakken, zelf orde op zaken zouden stellen en zelf voor een behoorlijk bestuur zouden zorgen. Die Nepad-constructie staat nu volop in de steigers en er zal binnenkort over onderhandeld worden. Er zal dan aan het Westen worden gevraagd om met geld over de brug te komen. Ik denk evenwel dat de reactie van de Afrikaanse landen op wat in Zimbabwe gebeurd is, ons toch tot enige voorzichtigheid moet stemmen.

Wat is het standpunt en de houding van de Vlaamse regering ten opzichte van de gebeurtenissen in Zimbabwe ? In welke mate was er overleg met de Belgische overheid ? Is het standpunt van de Vlaamse regering terug te vinden in het Belgische, aangezien de federale buitenlandse politiek ook de buitenlandse politiek van de federatie zou moeten zijn ? In hoeverre sluit dit alles aan bij het gemeenschappelijk buitenlands beleid van de Europese Unie ? Wat betekent dit alles in de praktijk voor de contacten tussen Vlaanderen en Zimbabwe en voor de Vlaamse aanwezigheid in Zimbabwe ? Hoe evalueert de Vlaamse regering de Zuid-Afrikaanse reactie terzake ? Heeft een en ander gevolgen voor de Vlaamse beleidsoptie waarbij prioriteit wordt gegeven aan onder meer zuidelijk Afrika ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal mijn betoog beperken tot concrete antwoorden op uw concrete vragen. Uiteraard zou ik nog heel wat commentaar kunnen geven op uw proloog, maar de tijd laat dit helaas niet toe.

De Vlaamse regering staat achter het standpunt van de Europese Unie dat zegt dat de recente verkiezingen in Zimbabwe noch vrij noch eerlijk kunnen worden geacht. De Europese Unie heeft op de

Van Grembergen

Top van Barcelona van 15 en 16 maart jongstleden de wijze waarop de verkiezingen door de regering waren georganiseerd, veroordeeld. De Europese Unie uitte haar bezorgdheid over de continue bedreiging van de civiele en politieke rechten van vooraanstaande leden van de oppositiepartij in Zimbabwe, en verklaarde de ontwikkelingen op de voet te zullen volgen. De Europese Unie zal de bevolking van Zimbabwe humanitair blijven steunen en overwegen of er eventueel bijkomende 'gerichte maatregelen' tegen de regering van het land moeten worden genomen. Daarenboven heeft de Europese Raad besloten om in de nabije toekomst een trojka op hoog niveau te sturen om met de landen van de SADC-regio (Southern African Development Community) van gedachten te wisselen over de bezorgdheid van de Europese Unie met betrekking tot Zimbabwe.

Op het Belgische niveau was er overleg over de presidentsverkiezingen tijdens de coördinatievergaderingen die de dienst P11 van het ministerie van Buitenlandse Zaken organiseerde op 18 februari 2002 en 7 maart 2002 ter voorbereiding van de Raad Algemene Zaken van 11 maart en de Europese Raad van Barcelona van 15 en 16 maart 2002. De houding van de Vlaamse en federale regering ten aanzien van Zimbabwe sluit geheel aan bij het gemeenschappelijk buitenlands beleid van de Europese Unie. De facto heeft deze beslissing weinig of geen repercussie op de Vlaamse officiële aanwezigheid in Zimbabwe. Vlaanderen heeft geen diplomatieke of economische vertegenwoordigers in Zimbabwe. Er is wel een VVOB-werking in Zimbabwe, met 13 coöperanten en 1 vertegenwoordiger, maar ik veronderstel dat iedereen het ermee eens is dat we aan de basis moeten trachten nog iets positiefs in te brengen.

President Mbeki verdedigde in eerste instantie de Zuid-Afrikaanse stelling. Dat was trouwens de reactie van vele Afrikaanse landen, namelijk dat de presidentsverkiezingen in Zimbabwe democratisch waren verlopen en dat de uitslag ervan legitiem was. Hij nam op 19 maart echter een bocht van 90 graden toen hij als lid van de trojka van het Britse Gemenebest, samen met de Nigeriaanse president Obasanjo en de Australische premier Howard, besliste dat er sancties dienden te worden genomen tegen Zimbabwe. Hij heeft dus politiek zijn houding totaal veranderd.

Het land wordt uitgesloten uit de raden van het Gemenebest. Pas na twaalf maanden wordt de situatie opnieuw bekeken. Zuid-Afrika, onder leiding

van Mbeki, heeft zich daar mede voorstander van verklaard. Het Gemenebest had de trojka de bevoegdheid gegeven om, indien nodig, sancties uit te vaardigen tegen Zimbabwe. Ik geef toe dat het slechts om een gedeeltelijke uitsluiting van Zimbabwe uit het Gemenebest gaat, maar de beslissing van Mbeki is duidelijk ingegeven door het belang dat hij hecht aan het Nepad. Hij wil in ieder geval het Nepad een kans geven en een situatie vermijden waarbij westerse hulp vooraf reeds in vraag wordt gesteld.

Tijdens de vergadering van het opvolgingscomité van het Nepad te Abuja op 26 maart jongstleden was het thema van de presidentsverkiezingen in Zimbabwe duidelijk een heet hangijzer. De basisbeginselen van het Nepad stellen immers dat men voor het lidmaatschap de democratie moet respecteren, vrede en veiligheid moet handhaven, aan 'good governance' moet doen en de primauteit van de rechtsstaat moet verzekeren. Het opvolgingscomité ging verder dan Zimbabwe te bestraffen. In aanwezigheid van negen Afrikaanse staatshoofden en regeringsleiders en van vertegenwoordigers van zeven andere landen, besloot de vergadering een controlesysteem van het democratische proces op te richten.

Ik ben ervan overtuigd dat president Mbeki gekozen heeft voor een nieuwe toekomst voor zijn land en voor Afrika. Daarom acht ik het niet noodzakelijk op dit ogenblik iets te wijzigen aan de Vlaamse beleidsoptie waarbij prioriteit wordt gegeven aan Zuid-Afrika en zuidelijk Afrika.

In verband met de Belgische politiek kent u mijn standpunt. Ik tracht dat ook telkens maximaal in daden om te zetten. Als er eensgezindheid is, worden er uiteraard geen specifieke verhalen geschreven. Als er wel meningsverschillen zijn, zal ik die uiteraard ook aan het Vlaams Parlement melden. Die meningsverschillen zal ik niet uit de weg gaan bij discussies in het interministerieel comité voor het buitenlands beleid. Als sommigen vinden dat bepaalde zaken moeten worden geagendeerd, en als ik het daarmee eens kan zijn, dan zal ik niet nalaten om dergelijke zaken op de conferentie te agenderen.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord op al mijn vragen. Ik wil wel nog de volgende opmerking maken. U hebt het over de bocht van Mbeki. Het is echter toch wel betekenisvol dat men daar in eer-

Van Overmeire

ste instantie geen problemen in zag. In dat opzicht moeten we toch op onze hoede zijn.

Daarnaast wou ik u nog vragen op welke manier we bij het Nepad betrokken zijn. Is dat via België of is Vlaanderen daar rechtstreeks bij betrokken ? Gaan we op een of andere manier mee financieren ? Hoe is die constructie precies ? Kunt u daar meer over vertellen ?

Minister Paul Van Grembergen : Het Nepad is een initiatief van Zuid-Afrika zelf en is vooral gericht op de staten zoals ze internationaal erkend zijn. Uit besprekingen met ministers van de regering van Zuid-Afrika blijkt dat ze zeer graag zouden willen dat we daar zelf directer bij betrokken zouden zijn. Dit moet nog verder worden onderzocht. U begrijpt dat we niet blindelings in een dergelijke organisatie kunnen stappen. Op dit moment zijn we zeer actief met niet-gouvernementele organisaties en met een aantal projecten die vooral op onderwijs en humanitaire situaties in Zuidelijk Afrika gericht zijn. We willen dus niet blindelings in een structuur stappen, zelfs al zou dit eventueel een vorm van internationale erkenning zijn. Kortom, we onderzoeken het dossier en we zullen u op het gepaste moment daarvan op de hoogte brengen.

De heer Karim Van Overmeire : U hebt het dus wel over Vlaanderen, los van het Belgische niveau ?

Minister Paul Van Grembergen : Inderdaad.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Freddy Sarens tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de Belgische handelsmissie naar China

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Sarens tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de Belgische handelsmissie naar China.

De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de pers lezen we

dat federaal premier Verhofstadt enkele weken geleden, meer bepaald eind maart, een officieel bezoek bracht aan China. Hij werd daarbij vergezeld door de ministers Daems en Neyts.

Dit bezoek had duidelijk ook de bedoeling een handelsmissie te zijn. In het gezelschap bevonden zich namelijk ook heel wat bedrijfsleiders. Onder andere Eddy Merckx maakte deel uit van de groep. Die mensen waren daar ongetwijfeld bij om aan prospectie te doen. Ze maakten zelfs een speciale trip naar het westen van China om voor Belgische investeerders perspectieven te openen in de achtergebleven gebieden daar. Minister Daems heeft daar een technologisch investeringsfonds opgericht, of in ieder geval toch aangekondigd. De bedoeling van dat investeringsfonds is de KMO's van beide landen te ondersteunen.

De situatie is natuurlijk enigszins vreemd. De bevoegdheid inzake het afzet- en uitvoerbeleid behoort sinds 1 januari van dit jaar tot de gewesten. In dit geval is daar blijkbaar nergens iets van terug te vinden. Men doet alsof er geen nieuwe stap is gezet in de staatshervorming. Dat is in ieder geval toch het beeld dat naar buiten toe wordt opgehangen. We moeten toch duidelijk zijn : KMO's zijn onze bevoegdheid, en ook handelsprospectie is onze bevoegdheid. We hebben dus toch wel een aantal vragen bij de voorbije gebeurtenissen.

Mijnheer de minister, in welke mate is Vlaanderen betrokken geweest bij de voorbereiding van deze Belgische handelsmissie naar China ? Wie heeft deze handelsmissie concreet voorbereid ? Op welke wijze en door wie zijn de meegereisde bedrijfsleiders geselecteerd ? We hebben daar weinig van gezien in documenten. Hoe komt het dat Vlaanderen bij dit alles niet officieel aanwezig was ?

Het is mogelijk dat dit initiatief vroeger is opgestart. We zouden toch mogen verwachten dat de gewesten duidelijk aanwezig zijn ? Blijkbaar was dat niet het geval. Zullen de resultaten van deze federale handelsmissie worden meegedeeld aan de gewesten ? In welke mate zullen de gewesten worden betrokken bij het op te richten Investeringsfonds ? Blijkbaar blijft het federale niveau nieuwe instellingen creëren. Hoe moet dat verder ? Zijn er nog meer federale handelsmissies gepland ? Het lijkt wel alsof er niets is veranderd. Alles gaat verder zoals vroeger. Intern wordt er zagezegd gefederaliseerd, maar in de praktijk is daarvan weinig te merken.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik heb het verslag gelezen van de discussie naar aanleiding van de vraag om uitleg die de heer Schuermans hier enkele weken geleden heeft gesteld. Ik kon toen helaas niet aanwezig zijn. Uit het verslag blijkt duidelijk dat de vooropgestelde datum van 1 januari nooit realistisch is geweest. Zelfs het streven van de Vlaamse regering om de defederalisering van de buitenlandse handel nog voor het zomerreces af te ronden, is eigenlijk wishful thinking. Intussen illustreert het voorbeeld van de heer Sarens zeer goed dat de federale regering optreedt alsof er geen akkoord is.

Er zijn nog andere voorbeelden. Eind april is er een multisectorale zending naar Chili. De missie wordt voorgezeten door prins Filip en geleid door minister Neyts. In een antwoord op een schriftelijke vraag schrijft de minister dat dit initiatief bij consensus tussen de federale overheid en de gewesten is beslist. De minister ontweek in zijn antwoord wel handig de vraag wie met dat voorstel op de proppen is gekomen. Ik heb de indruk dat dit voorstel uit Laken komt, en in zo'n geval wordt er automatisch op ingegaan. Onlangs nog heb ik dat in het Bureau van het parlement ervaren. De vraag kwam niet uit Laken, maar uit Tervuren. Tegen alle reglementen in werd gevraagd om in de plenaire vergadering het woord te voeren. Men zat daar een beetje mee verveeld, maar niemand durfde daar tegen ingaan. Ik heb de indruk dat het met buitenlandse missies hetzelfde is. Desiderata van Laken worden zonder veel problemen ingewilligd.

Chili is een van de landen waarvoor de Vlaamse regering altijd een bijzondere aandacht heeft opgebracht. Het is voor onze samenwerking een prioritair land. Als het er dan op aankomt om die prioriteiten in een economische missie te verzilveren, dan moeten we ons verstoppen achter een Belgisch masker. De logica ontgaat me.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Ook ik vind dit een vreemde gang van zaken. Buitenlandse handel is gedefederaliseerd, maar toch komt Vlaanderen in het buitenland niet goed uit de verf. We beschikken over een bijzondere vertegenwoordiger voor het investeringsbeleid. Ik vraag me af wat de taak van de heer Bril eigenlijk is. Welke missies heeft hij al ondernomen ? Heeft het zin dat zijn functie wordt gehandhaafd ?

Vlaanderen is bevoegd voor buitenlandse handel. We beschikken met Export Vlaanderen over een uitstekende instelling. Dat hebben we tijdens bezoeken aan het buitenland al verschillende keren vastgesteld. Dat was onder meer in Parijs het geval. Handelsmissies zijn erg belangrijk. Het is daarom belangrijk te weten welke Vlaamse bedrijven deel uitmaken van federale handelsmissies. Misschien vernemen we daar in het antwoord van de minister meer over. De minister van Buitenlandse Handel moet bij de federale overheid meer op zijn strepen staan.

Ik zeg niet dat er geen Belgische handelsmissies mogen doorgaan. Sommigen zeggen dat de status van handelsmissies vergroot als de kroonprins er deel van uitmaakt. Vanuit liberale hoek wordt dat wel eens beweerd, maar ik deel die mening niet.

Vlaanderen heeft economische kwaliteit te bieden. We kunnen die het best promoten door in de eerste plaats onze uitstekende diensten aan het werk te zetten. Export Vlaanderen werkt goed. Die werking moet worden ondersteund door Vlaamse handelsmissies, want het buitenland heeft geen goed begrip van de Belgische toestanden. We moeten ons Vlaams imago in het buitenland versterken. De uitvoer is erg belangrijk voor onze tewerkstelling. Vlaanderen – en eigenlijk ook België – leeft hoofdzakelijk van de uitvoer. We moeten in het buitenland een agressief beleid inzake buitenlandse handel voeren. Vlaamse handelsmissies zijn daartoe nodig.

Ik heb Eddy Merckx over deze handelsmissie aan het woord gehoord. Hij was eigenlijk het boegbeeld ervan. Hij zei op tv dat hij in China drie fietzen heeft kunnen verkopen of weggeven. Ik stel me dus vragen over het nut van dat soort handelsmissies. De minister bevoegd voor Buitenlandse Handel wil ik nogmaals vragen om een sterke Vlaamse stempel op de handelspolitiek te drukken.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, verschillende van die buitenlandse missies houden zich ook met ontwikkelingshulp bezig. Zuid-Afrika is zo'n randgeval : enerzijds is het een eersteklasland, anderzijds is het in veel opzichten nog een ontwikkelingsland. Mevrouw Neyts aanzie ik niet als gevaarlijk. Veel gevaarlijker zijn de manoeuvres van staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking Boutmans. De heer Boutmans is een communistisch agent. Ik weet dat al twintig jaar, en ik kan dat bewijzen. Ik heb al enkele malen aangeboden om

Verrijken

dat te bewijzen. Hij is een betaald communistisch agent. Ik wil daar niet over uitweiden.

De heer Patrick Hostekint : U ziet overal communistische agenten.

De heer Miel Verrijken : De heer Boutmans en mevrouw Aelvoet zijn dat. Zo heeft de heer Boutmans tijdens zijn bezoek aan Peru contact opgenomen met de communistische moordenaars van Sendero Luminoso. Ik vind hem veel gevaarlijker dan mevrouw Neyts, die een charmante dame is en goed de prinselijke zaken aankan.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik zal vooral ingaan op de vragen van de heer Sarens, die op voorhand zijn ingediend. Maar ik zal ook even terugkomen op de andere vragen. We discussiëren hier over een officieel bezoek van eerste minister Verhofstadt aan China, op uitnodiging van de Chinese eerste minister Zhu Rongji. Op vraag van die laatste is daaraan een economische missie gekoppeld. Vooral West-China kwam daarbij in de kijker. Zoals gebruikelijk zijn de kamers van koophandel, het VBO, Agoria, de Belgisch-Chinese kamer van koophandel, Export Vlaanderen en de gewesten op de hoogte gebracht van het initiatief. Gewoonlijk nemen slechts enkele zakenmensen aan dergelijke missies deel, maar omdat West-China zou worden bezocht, waren er aanzienlijk meer deelnemers.

Ik vestig er de aandacht op dat voor het bedrijfsleven elke kans moet worden aangegrepen. Het bezoek van de eerste minister aan China was op zich ook een belangrijke politieke kans, en dat is zeker zo in het licht van het belang dat de Chinese overheid eraan hechtte. Oud-premier Dehaene heeft ooit ook een missie naar China geleid. Hij deed dat in het gezelschap van minister Pinxten, die toen verantwoordelijk was voor het KMO-beleid. De minister van Buitenlandse Handel was er toen niet bij. Toen waren er meer dan 170 deelnemers. Nu waren het er maar enkele tientallen. Het ging om vertegenwoordigers van bedrijven die op verzoek van de Chinezen contractonderhandelingen kwamen afronden.

Dat doet niets af aan het feit dat de gewesten hoe dan ook bevoegd zijn voor Buitenlandse Handel. Zijn beide zaken verzoenbaar ? We kregen de kans om met de premier naar China te trekken. We hebben die kans gegrepen. Er is daarover vooraf over-

legd met de gewesten. De evaluatie en de opvolging zal door de gewesten gebeuren. Het federale niveau zal niets ondernemen, ondanks het feit dat men samen met de premier naar ginder is getrokken.

Minister-president Dewael en de Vlaamse regering bereiden overigens een Vlaamse missie naar China voor. Die missie zal volgend jaar doorgaan. Het gaat om een belangrijke politieke en zakelijke missie. Minister Van Grembergen zal daar ongetwijfeld deel van uitmaken.

Het initiatief van de federale minister Daems inzake het Investeringsfonds heeft te maken met de gedeeltelijke herbelegging van de verkoop van de Shanghai-aandelen. Dat behoort natuurlijk tot de federale bevoegdheden, zoals u weet. U weet dat de toenmalige nationale regering toen een participatie heeft genomen in Shanghai Bell. Die aandelen zijn nu verkocht. Een deel wordt opnieuw belegd. Dat was ook de vraag van de Chinese overheid. In China bepaalt de wet dat men als buitenlander nooit meer dan 49 percent van de aandelen kan hebben. De Chinezen hebben dus steeds de absolute meerderheid, maar bovendien is er de verplichting om een deel van de winsten van de minderheidsaandeelhouders te herbeleggen in China. Hier ging het dus over het uitvoeren, op verzoek van China, van die verplichting met betrekking tot de aandelen van Shanghai Bell.

Er werd gevraagd of er in de praktijk iets te zien is van de overgang sinds 1 januari. Welnu, alle contacten die op enige wijze een officieel karakter kunnen hebben, verlopen sinds 1 januari via de gewesten. De definitieve overheveling van de mensen van de BDBH wordt voorbereid. We hebben reeds één groen telefoonnummer dat de indruk wekt dat er nu al definitief is overgeheveld. Wanneer gaat dit nu in de praktijk in ? Er werd verwezen naar mijn betoog naar aanleiding van een vorige vraag in deze commissie. De zomervakantie is onze streefdatum. We weten wel dat er nog een aantal obstakels uit de weg moeten worden geruimd. Alleszins moet wat landbouw en buitenlandse handel betreft de operatie beëindigd zijn eind oktober van dit jaar. We hopen dit eerder te kunnen doen, temeer daar we terzake reeds voldoende voorbereidend werk achter de rug hebben.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, de reis naar Chili past binnen het kader van de vier reizen die nog worden georganiseerd door het agentschap dat op federaal niveau overblijft. De eerste, naar Maleisië, vond reeds plaats. De tweede reis is er een naar Chili. Wat die reis betreft, heeft er contact plaatsge-

Gabriels

vonden tussen de gewesten en de federale overheid. We blijven het standpunt huldigen dat de aanwezigheid van een gewestelijk minister voldoende dekking geeft om de reis onder het voorzitterschap van de prins te laten doorgaan. Daar is iedereen het over eens, ook de collega's aan Waalse of Brusselse zijde. Het enige dat men waarschijnlijk dan nog zou kunnen doen, is een federaal minister meesturen. De leiding moet natuurlijk wel in handen van de gewesten blijven : anders is er sprake van een foutieve interpretatie van de Lambermontakkoorden. Daar hebt u gelijk in.

De heer Hostekint vroeg of we wel voldoende van ons laten horen. We bevinden ons nu in de eindfase van de reorganisatie van Export Vlaanderen, de DIV, de VLAM en het FITA. De studie van Ernst & Young heeft ons voldoende duidelijk gemaakt waar we een invulling aan moeten geven. Na overleg met minister Van Grembergen en minister-president Dewael, dat zal plaatsvinden in de loop van de komende dagen, zullen we hierover een definitief voorstel doen aan de Vlaamse regering, om dan namens de Vlaamse regering deel te nemen aan de bespreking hiervan in deze commissie. De hervorming is ingrijpend, maar vooral ook eenvoudig. Er wordt gestreefd naar eenvoud. Dit zal de efficiëntie ongetwijfeld ten goede komen. Vanzelfsprekend wordt hierbij reeds rekening gehouden met wat van federale zijde naar ons komt qua personeel en middelen. We zullen geen twee operaties uitvoeren, zij het dat dit tweede aspect misschien wat later en gefaseerd zijn definitieve uitvoering zal hebben.

Mijnheer Hostekint, u vroeg ook naar de rol van de heer Bril. Ik denk dat u hem dat zelf moet vragen, of aan de minister-president. Als bevoegd minister van Buitenlandse Handel ben ik niet gevoelig voor bemoeizucht, ook niet van de betrokkene. Hij heeft zich daar op geen enkele wijze mee bemoeid. Ik hoef daar dus niet meteen een antwoord op te geven.

De bloemrijke uitspraken van de heer Verrijken laat ik voor zijn rekening. Hij heeft alleszins een aparte visie op bepaalde situaties die zich voordoen in de wereld. Hij heeft ook een eigen inschatting van een aantal personen of instanties. Ik laat dat voor zijn rekening en zou daar liefst niet op reageren.

Mijnheer Sarens, we hebben over een en ander een gesprek gehad met de premier. Uw bekommernis is terecht. We willen niet dat langs omwegen bevoegdheden die werden overgedragen op een

ander niveau opnieuw gedeeltelijk of volledig worden uitgeoefend. We trachten dit soort zendingen in de toekomst op een andere wijze te laten verlopen. Het is de premier echter altijd toegestaan een missie van politieke aard te leiden. Als er dan een aantal mensen omwille van de hoge nood van een bepaald contract vragen om mee te gaan, kan men dit moeilijk weigeren. Maar het lijdt geen twijfel dat hierover op voorhand en naderhand overleg met de gewesten plaats moet hebben in het kader van de voorbereiding en de afhandeling van de dossiers op gewestelijk niveau.

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Mijnheer de minister, u bevestigt mijn stelling dat het duidelijk om een federaal initiatief gaat op een terrein dat tot onze bevoegdheid behoort. Als de opportuniteit zich voordoet om naar China te gaan en mensen mee te nemen, hebben we hier geen probleem mee, integendeel, we vinden dit interessant. Dat de Chinezen zelf vragende partij zijn, is nog interessanter. Maar op dat ogenblik moet men onze staatsstructuur in acht nemen en weten met welke partners er moet worden gepraat. Dit geval illustreert echter dat men gewoon voortdoet zoals in het verleden. Als er een Vlaamse missie in het vooruitzicht wordt gesteld, is het zeker interessant om de structuren duidelijk te maken en het pad ervoor te effenen.

Ik ben ook verwonderd door uw stelling dat de interesse groot was omwille van het feit dat de missie naar het westen ging. In de krant lees ik dat precies 8 van de 21 bedrijven afgehaakt hebben op het ogenblik dat men naar het westen vertrok en we dus kunnen besluiten dat men geen belangstelling heeft voor het westen van China.

We kunnen intern interessante discussies voeren over de defederalisering, maar in de praktijk loopt blijkbaar alles zoals in het verleden. Dit is merkwaardig.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat de federale overheid melding heeft gemaakt van de missie naar China aan de verschillende actoren inzake export. Die federale overheid heeft in feite een oproep gedaan om aan te haken. Het waren dus niet de bedrijven die de vraag hebben gesteld aan premier Verhofstadt, wel omgekeerd. Dit is wel degelijk een overtreding van de principes die werden afgesproken

Van Nieuwenhuysen

inzake de regionalisering van de buitenlandse handel.

Als er zoveel belangstelling bestaat bij het Vlaamse bedrijfsleven voor China en eventueel West-China – ik laat in het midden of dat nu juist is of niet –, dan lijkt het me dat Export Vlaanderen heeft gefaald bij het opstellen van het actieplan voor dit jaar, want dan had er een zending in die richting moeten worden georganiseerd.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter : Ik wil even in persoonlijke naam ingaan op wat hier net is gezegd. Mijnheer de minister, ik heb contact gehad met een aantal ondernemers die van niets wisten. Ze stellen vragen over het bedrijvencentrum dat we hebben opgericht in Shanghai en of dat hen toelaat een voet aan de grond te hebben in China en tot export en samenwerking te komen. Er rijzen toch nog heel wat vragen.

Als voorzitter wil ik inbrengen dat we hoognodig toe zijn aan een globaal gesprek over de interne werking. Ondertussen is de heer Van Craen teruggeroepen naar het federaal departement, ofwel is hij vriendelijk gevraagd het pand te verlaten. Er circuleren ook geruchten over het auditrapport waarvan men de conclusies liefst aangepast zou zien. Naar mijn mening moeten we de volgende weken de problematiek over de interne en externe organisatie en de evoluties binnen Export Vlaanderen zeker bespreken.

Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, ik ga graag op uw voorstel in. De commissie moet echter begrijpen dat ik daarover eerst overleg moet plegen met de andere betrokken bevoegde ministers, met name met minister Van Grembergen en met de minister-president. We moeten in dat overleg samen een voorstel uitwerken, dit vervolgens aan de regering voorleggen en het uiteindelijk aan deze commissie voorstellen. De audit op zich is dus maar één van de instrumenten. Het is vooral het antwoord dat we daarop zullen geven, dat relevant zal zijn. Op dat ogenblik zullen we uitvoeriger kunnen ingaan op de vragen die u vandaag reeds hebt gesteld. Ik hoop dat we dit binnen pakweg twee weken zullen kunnen organiseren.

Aan de heer Sarens wil ik nog melden dat er aanvankelijk 32 bedrijven ingeschreven waren, waarvan ongeveer een dozijn heeft afgehaakt. Deze organisatie kan moeilijk worden vergeleken met wat

destijds door premier Dehaene werd georganiseerd. Toen namen meer dan 170 bedrijven aan die handelsmissie deel.

Hoe vroeger men zoiets organiseert, hoe groter het aantal deelnemers. Dit doet echter niets af van het principe dat dit de bevoegdheid van de gewesten is. Ik wens echter te benadrukken dat deze missie tot stand is gekomen op verzoek van de Chinese premier. Het is weliswaar evident dat de Chinese premier zich niet te bemoeien heeft met onze interne bevoegdheidsverdeling.

Ik kan u in ieder geval melden dat ik de opmerking die u hebt geformuleerd, zelf ook heb geformuleerd ten aanzien van het federale beleidsniveau. De federale overheid heeft daar het volste begrip voor getoond en gezegd dat dit soort zaken in de toekomst volledig anders aangepakt dient te worden.

Iedereen zal wel bevestigen dat wanneer een premier naar het buitenland gaat, hij altijd zaken mensen meetrokt. Beide aspecten zijn haast niet van elkaar te scheiden. Men moet er wel rekening mee houden dat ook de gewesten meegaan en dat het de gewesten zijn die op die economische aspecten moeten toezien.

Op een bepaald ogenblik is minister Neyts met een groep zakenlui naar West-China gevlogen. Dat is een taak die eigenlijk aan de gewesten toekomt, en niet aan de federale overheid. Dit heb ik aan de bevoegde instanties duidelijk gemaakt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Freddy Sarens tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de Belgisch-Nederlandse Conferentie van 28 maart 2002 in Charleroi

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Sarens tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de Belgisch-Nederlandse Conferentie van 28 maart 2002 in Charleroi.

De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in november 2000 was er een Belgisch-Nederlandse Conferentie, die we in deze commissie hebben aangeduid als een voorbeeld van slechte samenwerking tussen onze twee landen. De conferentie had weinig inhoud en was puur ceremonieel. Op 28 maart 2002 heeft er een tweede Belgisch-Nederlandse Conferentie plaatsgehad in het Paleis voor Schone Kunsten te Charleroi. Er is weinig over in de pers verschenen.

Twee zaken sprongen daar vooral in het oog. Het verdrag tussen Nederland en de Waalse Gemeenschap werd ondertekend, en de prinsessen Máxima en Mathilde waren aanwezig. Het thema van de conferentie was 'Buren op de elektronische snelweg'. De Vlaamse inbreng was een toelichting van de VRT-baas, de heer De Graeve, over hoever de VRT staat op dat vlak.

Federaal minister Michel heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om te zeggen hoe goed en vriendelijk de relatie tussen België en Nederland is. Aan de andere kant liggen er toch een aantal moeilijke dossiers op tafel en is er een hele rits van samenwerkingsmogelijkheden die op zo'n conferentie toch aan bod zouden kunnen komen.

Mijnheer de minister, wat is de betekenis van dit soort ceremonies ? Is de conferentie opgezet voor de prinsessen Máxima en Mathilde ? Welke is onze betrokkenheid daarin ? Heeft Vlaanderen daar iets over te zeggen ? Als lid van het Beneluxparlement heb ik daar niets over vernomen. Vlaanderen probeert met Nederland een zinvolle relatie op te bouwen. Het is toch jammer dat we dan zoiets meemaken.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : De heer Sarens heeft twee belangrijke elementen aangehaald. Een derde element is de gezondheidstoestand van prins Bernhard, die vooral aan het einde werd besproken.

De voorzitter : Het is merkwaardig dat een afspraak tussen Nederland en Wallonië op een Belgisch-Nederlandse Conferentie wordt vastgelegd.

Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, die Belgisch-Nederlandse Conferentie heeft geen geschiedenis geschreven. Hoewel Vlaanderen en Nederland een zeer groot belang hechten aan hun wederzijdse relatie, houden ze eraan om enige vriendelijke attenties te bewijzen aan de Franse Gemeenschap. De conferentie stond

veeleer in dit licht, dan in het licht van functionele afspraken of een politieke strategie. Het was een uiting van hoffelijkheid, die bedoeld was om aan de Franse Gemeenschap niet de indruk te geven dat een nieuwe statenbond tussen Vlaanderen en Nederland op stapel staat.

Het Vlaamse beleidsniveau is bij de voorbereiding van de Belgisch-Nederlandse Conferentie van 28 maart 2002 betrokken door de coördinatie van de administratie Buitenlands Beleid. Door het sectorthematisch karakter van de conferentie werd ook een aantal andere Vlaamse diensten betrokken bij de voorbereiding, zoals de Vlaamse e-governmentmanager, de afdeling Media-innovatie en -vergunningen, en de VDAB.

Vanuit het Vlaamse beleidsniveau waren ambtenaren aanwezig van de administratie Buitenlands Beleid, van de afdeling Media-innovatie en -vergunningen, de VDAB, het VIZO, het departement Onderwijs en de SERV. De Vlaamse gemeenschapsattaché in Den Haag was aanwezig, de e-governmentmanager en mensen van het ACV, ACLVB, ABVV, en VEV. De gemeentesecretaris van Wijnegem stelde er het e-governmentproject van zijn gemeente voor.

We hebben daar geen hoogmis van gemaakt. In het verlengde van de vroegere beslissingen hebben we daar zeker geen andere inzichten geformuleerd. Vlaanderen heeft in verband met dit initiatief van de Belgisch-Nederlandse Conferentie steeds het standpunt ingenomen dat dit conferentieplatform niet mag interfereren met de autonome Vlaams-Nederlandse dossiers of verdragssituaties. Het thema dat werd gekozen, namelijk ICT, interesseert in technische zin alle overheden, en vraagt ook een aantal technische oplossingen. Politiek belang hoeft u daar echter niet aan te hechten.

Dan zijn er de uitlatingen van federaal minister Michel. U weet dat er zoiets bestaat als diplomatiek taalgebruik : hoe minder belangrijk iets geweest is, des te meer zwelt het woordgebruik daarover op en worden er bloemen gegeven. We houden vast aan de rechtstreekse relaties tussen Nederland en Vlaanderen. Dit initiatief is een genoegdoening. Er was immers eerst een initiatief in Vlaanderen geweest, dus moest er een tegenhanger daarvan komen in het Franstalige landsgedeelte. Ik betwijfel of deze initiatieven een lang leven beschoren zijn en of we hiermee een belangrijke bladzijde in onze geschiedenis schrijven.

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Ik vroeg u of er nog dergelijke bijeenkomsten zullen plaatsvinden. Ik heb de indruk van niet.

De voorzitter : We begrijpen uit het antwoord van de minister dat dit niet zijn uitverkoren contacten zijn.

Verder moet men voorzichtig zijn met het geven van bloemen. Dat zal nog blijken. Sommige leden van de Vlaamse regering geven bloemen aan hun inwoners, maar dat is een ander thema.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.10 uur.*
